ROK IX

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

№ 16

WARSZAWA, DNIA 15 SIERPNIA 1934 ROKU

INSTYTUT OŚWIATY PRACOWNICZEJ

Rynek pracy w Polsce daje obraz pełen paradoksów. Z jednej bowiem strony oswoiliśmy się, niemal z rezygnacją, ze zjawiskiem, iż wykształcona młodzież, opuszczająca mury wyższych czy średnich uczelni, skazana jest na długie, liczone nieraz na lata, tułanie się w poszukiwaniu pracy; że często gotowa jest chwycić się jakiegokolwiek zajęcia, nic nie mającego wspólnego z jej teoretycznem przygotowaniem i, więcej nawet, praktycznemi uzdolnieniami. Niema potrzeby szerzej opisywać groźnych społecznych i kulturalnych skutków tego zjawiska.

Z drugiej jednak strony, jakże często słyszymy od pracodawców, że nietylko zwolniony bieg ich przedsiębiorstw ale i brak kwalifikacyj, brak należytego przygotowania u kandydatów na posady jest przyczyną, dla której tak wielu nie może znaleść zatrudnienia. Ostatecznie każde przedsiębiorstwo, jako czynna jednostka naszego życia gospodarczego, nietylko we własnym interesie, ale w interesie sprawności tegoż życia gospodarczego, nie może kierować się wyłącznie interesem społecznym przy rekrutowaniu personelu, natomiast dbać musi o właściwą selekcję.

Reforma studjów wyższych i średnich zawodowych, której pierwsze oznaki dają się już zauważyć i o której wiele się mówi i myśli, niewątpliwie zmniejszy to rozpięcie pomiędzy charakterem popytu i podaży na rynku pracy; należy jednakże pamiętać że, jak każda reforma wychowania, zacznie ona przynosić owoce w najlepszym wypadku za lat trzy czy nawet pięć. Nadto pamiętać należy, że każda wiedza, otrzymana nawet w idealnych, ale mimo to schematycznych ramach programu szkolnego, wymaga zawsze praktycznego retuszu.

Na tle tych uwag tembardziej godne zanotowania jest powstanie Instytutu Oświaty Pracowniczej, powołanego w końcu roku ubiegłego przy udziale Funduszu Pracy, Unji Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych, Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Warszawie i szeregu jednostek, zainteresowanych zagadnieniami rynku pracy w Polsce.

Zasadniczym celem Instytutu, jak głosi art. 4 jego statutu, jest szerzenie wiedzy ogólnej i praktycznej wśród pracowników umysłowych, wiedzy niezbędnej do spełniania pracy zawodowej, ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb bezrobotnych pracowników umysłowych. Cel ten Instytut osiągnąć zamierza następującemi, wymieniamy najważniejsze, środkami: organizacja i prowadzenie bezpośrednich i korespondencyjnych kursów i szkół zawodowych i dokształcających, poradni samokształceniowych, poradni zawodowych; prowadzenie bibljotek i czytelni, działalność ankietowa, wreszcie pośrednictwo pracy.

Dobrze się stało, że pilną sprawę szybkiego i doraźnego dokształcenia zawodowego ujęła w swe ręce instytucja nawskroś społeczna, gdyż dotychczas dokształcanie to spoczywało w niezawsze odpowiednich rękach prywatnych, nadto zaś brakowało pewnej centralizacji informacyj co do zapotrzebowania rynku.

Należy wyrazić nadzieję, że udana działalność Instytutu pozwoli na uprzątnięcie gwałtownej podaży i w ten sposób przyczyni się do przygotowania gruntu dla rezultatów reformy wykształcenia zawodowego.

Skierowanie części bezrobotnych pracowników umysłowych do takich specjalności jak np. dekoracja wystaw, umiejętna akwizycja (bez odcienia jałmużny lub szantażu!), praca kalkulatorska (zupełnie zaniedbana w wykształceniu zawodowem specjalność), organizacja techniki pracy biurowej i t. d. niewątpliwie będzie wielką, podwójną — bo społeczną i gospodarczą zasługą.

Działalność Związku Przemysłu Chemicznego w zakresie wykształcenia zawodowego, ograniczona jest z natury rzeczy do współpracy przy kształceniu chemików. Jednakże zważywszy, że przedsiębiorstwa związkowe potrzebują przecież także sztabu zawodowców z zakresu handlu i organizacji — przypuszczać można, że przemysł chemiczny użyczy Instytutowi życzliwego poparcia.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY WOBEC POWODZI

Nawiązując do informacyj, podanych w poprzednim numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego", ogłaszamy następujące dalsze ofiary na rzecz powodzian, złożone przez fabryki chemiczne:

Zjedn. Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie i w Mościcach . . dary w naturze i	zł. 14.500
Tow. Starachowickich Zakł. Górniczych Sp. Akc. w Warszawie	zł. 10.000
„Union" S. A. Gdynia	zł. 3.000
Związek Koksowni Sp. z o. o. w Katowicach	zł. 2.000
Pabjanicka Spółka Akcyjna Przem. Chemicznego	zł. 1.500
J. Franaszek Sp. Akc. W-wa . .	zł. 1.400
„Oswag" Sp. Akc.	zł. 1.054
Polskie Zakłady Chem. „Nitrat" Sp. Akc.	zł. 1.000
„Stomil" S. A. w Poznaniu . .	zł. 1.000
Dr. Madaus et Co. W-wa . . .	zł. 1.000
Zakł. Przem. „Boryszew" W-wa .	zł. 1.000
Fabr. Przem. Chem. „Dobrolin" F. A. i G. Pal	zł. 1.000
M. Leszczyński i Ska W-wa . .	zł. 845
Zakł. Chem. „Grodzisk" Sp. Akc.	zł. 800
„Polchem" Sp. Akc. Toruń . .	zł. 750
R. Barcikowski Sp. Akc. Poznań .	zł. 500
Fabr. Chem. „Wola Krzysztoporska" Piotrków	zł. 500
Przetwórnia Olejów Roślinnych w Radomiu	zł. 500
W. Karpiński i W. Leppert W-wa	zł. 300
„Alba" Sp. Akc. W-wa . . .	zł. 240
„Azot" Sp. Akc. Jaworzno . .	zł. 200
Laboratorjum „Leo" Kraków . .	zł. 200
Edward Klein i Ska W-wa . .	zł. 200
Edward Groniowski Biuro Chem. W-wa	zł. 125
Fr. Karpiński Chem.-Farm. Zakł. Przemysłowe dary w naturze i	zł. 125
„Wanda" Poturzyckie Zakłady Chem. Krystynopol	zł. 100
Tow. Fabryki Wyrobów Azbestowych i Gumowych „Leonowit" Sp. z o. o. Łódź	zł. 100
Przem. Chem. „Atra" Sp. Akc. Toruń	zł. 100
„Synthesa" Zakł. Chem. . . .	zł. 75
Polska Fabryka Ekstraktów Garbarskich S. A. W-wa . . .	zł. 50
Zygfryd Bochner i Ska . . .	zł. 50
Olejarnia „Szemen" Sp. firm. w Lidzie	zł. 25
Przem. Tłuszcz. „Schicht - Lever" S. A. W-wa 2.500 kg mydła i 1500 kg tłuszczów jadalnych wart. około	zł. 5.000

Unida-Oelwerke — 5.000 kg margaryny.

Fabryki, które nie podały jeszcze do wiadomości Związku Przemysłu Chemicznego wysokości złożonych ofiar na rzecz powodzian, proszone są o jaknajszybsze zakomunikowanie o wpłaconych ofiarach.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zawarty został układ dotyczący wymiany handlowej pomiędzy Polską i *Grecją*. W układzie tym przyznano Polsce kontyngenty importowe na szereg towarów. Kontyngenty te nie obejmują produktów chemicznych. Układ wygasa w październiku, przyczem przewidziane są rokowania o jego przedłużenie.

Przewidziane jest podjęcie przerwanych z wiosną r. b. rokowań handlowych z *Hiszpanją*. Prowadzone są w Warszawie rozmowy dotyczące stosunków handlowych z *Norwegją*.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (NN. 22 i 23 „Informatora Eksportowego"):

Australijski Związek. Podwyższenie stawek celnych na aceton i kwas cytrynowy.

Belgja. Skontyngentowanie importu kleju skórnego i kostnego.

Chiny. Podwyższenie stawek celnych na szereg produktów chemicznych w związku z wejściem w życie 4.VII nowej taryfy celnej. Stawki na amunicję, alkohol, nawozy sztuczne i ceratę pozostały bez zmian.

Przedłużenie do dn. 31.VII.1935 dodatkowej opłaty importowej 5% a. v.

Czechosłowacja. Wprowadzono uprzedni obowiązek zgłaszania przywozu jednak bez uzyskiwania zezwoleń — gumy twardej (poz. 313 t. c) oraz artykułów chemicznych osobno nie wymienionych (poz. 622 t. c).

Estonja. Obniżenie stawek celnych na podeszwy i obcasy gumowe oraz pasty do obuwia.

Holandja. Przedłużenie terminu skontyngentowania importu makuchów do dn. 1.VII.1935. Wysokość kontyngentu wynosi 60% przeciętnego importu rocznego.

Norwegja. Zakaz importu tłuszczów.

Tunis. Zakaz przywozu: siarczanu potasowomagnezowego, potażu żrącego, węglanu potasu, chlorku potasu, siarczanu potasu, nawozów fosforowych.

Unja Poł. Afrykańska. Podwyższenie cła na obuwie płócienne.

W. Brytanja. Podwyższenie stawek celnych na przędzę z jedwabiu sztucznego.

Włochy. Podwyższenie stawek celnych na: płyty fotograficzne szklane, kwas cytrynowy, papier i filmy fotograficzne, preparaty sodowe nieorganiczne, jodek metylu, oleje.

Zwraca się uwagę na raporty dotyczące: zakupów rządowych w Indjach Holenderskich, importu bieli cynkowej do Syrji (Nr. 22 „Informatora“) oraz przepisów dewizowych w Argentynie i Brazylji, charakterystyki rynku Afryki Poł.-Zachodn. (Nr. 23).

Zanotowane zostały w Związku następujące zapytania i możliwości eksportowe.

Dostawy rządowe w Egipcie (drobne ilości).

Firma francuska z Paryża interesuje się eksportem produktów chemicznych polskich do Chin.

Firma hamburska interesuje się eksportem produktów chemicznych polskich do Argentyny.

Bawi w Warszawie reprezentant szeregu firm polskich w Szanghaju i Japonji, który interesuje się zbytem produktów chemicznych polskich na tych rynkach.

KRONIKA

Z polecenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Związek Przemysłu Chemicznego opracował obszerną ankietę, dotyczącą ruchu cen w przemyśle chemicznym. Ankieta obejmuje zestawienie cen hurtowych w r. 1928, 1932, 1933 i w pierwszem półroczu roku bieżącego zarówno w zakresie gotowych produktów chemicznych, jak surowców służących do ich fabrykacji oraz procentowego udziału tych surowców w koszcie własnym produkcji. Ankieta powyższa objęła następujące artykuły: nawozy sztuczne (saletra sodowa, saletra wapniowa, azotniak, siarczan amonu, superfosfat), karbid, soda amonjakalna i kaustyczna, potaż kalcynowany i kaustyczny, wapno chlorowe, kwas siarkowy 60°Bé i 66°Bé, kwas solny, kwas azotowy, azotan amonu, boraks, tlen, smoła węglowa preparowana, benzol surowy, anilina, czerń siarkowa, kwas octowy 80%, formalina, jedwab sztuczny, olej lniany, olej rzepakowy, olej kokosowy, margaryna, mydło do prania, gliceryna dynamitowa, klej, pokost, czerń drukarska, opony i dętki rowerowe, cerata.

Z przeprowadzonej i opracowanej przez Związek ankiety wynika, że zniżka cen od r. 1928 była w przemyśle chemicznym znaczna, niekiedy nawet bardzo znaczna, natomiast produkcja spadła dość poważnie.

XIV skolei Kongres Chemji Przemysłowej, połączony z inauguracją Międzynarodowego Domu Chemji, odbędzie się w roku bieżącym w Paryżu, od dn. 20 do 27 października. Bliższych informacyj udziela i zgłoszenia na Kongres przyjmuje Tow. Chemji Przemysłowej (Société de Chimie Industrielle) w Paryżu, 28, Rue St. Dominique. Zwracamy uwagę na zmianę adresu Tow. Chemji Przemysłowej oraz Redakcji miesięcznika „Chimie & Industrie“, które to instytucje przeniosły się z dotychczasowego lokalu przy ulicy des Mathurins do nowego gmachu przy ulicy St. Dominique.

Wydany przed paru tygodniami przez Związek Przemysłu Chemicznego „Informator Eksportowy“, stanowiąc pierwszą próbę dokładniejszego zestawienia eksportowanych z Polski artykułów chemicznych, spotkał się z powszechnem przychylnem przyjęciem. Szczególnie cenne usługi „Informator Eksportowy“ oddaje polskim przedstawicielstwom konsularnym zagranicą, które mogą opierać się na rzeczowym materjale w zakresie udzielania wiadomości o faktycznych możliwościach eksportowych polskiego przemysłu chemicznego. Ponadto, częste żądania nadsyłania większych ilości „Informatora Eksportowego“, formułowane przez kupców zagranicznych, zwłaszcza na rynkach bałtyckich i bałkańskich, świadczą że wydawnictwo nasze wypełniło istniejącą lukę. Zdajemy sobie sprawę, że jest to dopiero pierwsza próba podobnego zestawienia, które wskutek tego nie może być jeszcze ani kompletne ani wyczerpujące. Należy sądzić, że następne wydanie „Informatora Eksportowego“ będzie jeszcze poprawniejsze. W każdym razie zdaje się nie ulegać wątpliwości, że omawiana inicjatywa była ze wszech miar celowa i że spełniła swe zadanie.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Boruta“ w Zgierzu wypuściła już na rynek wodorosiarczyn sodowy (hydrosulfit), używany w znacznych ilościach przez przemysł włókienniczy, garbarski, papierniczy, chemiczny i inne. Jest to artykuł, nieprodukowany dotychczas zupełnie w Polsce, a importowany w znacznych ilościach z zagranicy. Należy sądzić, że dzięki podjęciu przez Sp. Akc. „Boruta“ wytwarzania hydrosulfitu, import zagraniczny spadnie do zupełnie znikomych ilości, gdyż byłby w tych warunkach zupełnie zbędny technicznie i gospodarczo nieuzasadniony.

Zakłady Solvay w Polsce przystąpiły do produkcji nowego nawozu fosforowego (zasadowego) pod nazwą „Ekstrafosfonat“. Ekstrafosfonat wypuszczony został na rynek w 2-ch gatunkach: normalnym 16%owym i wysokoprocentowym — ok. 28% P_2O_5.

Zakłady Przemysłowe „Boryszew“, Sp. Akc. w Sochaczewie przystąpiły do produkcji niewyrabianych dotychczas zupełnie w Polsce cementów dentystycznych. Artykuł ten był importowany w dość znacznych ilościach z zagranicy. Obecnie przywóz ten staje się zupełnie zbędny, gdyż nowe instalacje fabryki boryszewskiej pozwalają nietylko pokryć zapotrzebowanie rynku, ale nawet wielokrotnie je przekroczyć

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,53 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,25 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	92 „
„ czysty	104 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	90 –100 „
Chlor ciekły	115 „
Chlorek cynku 50° Bé	30 „
*Chlorek wapna bielący	30,6 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chlorobenzol	165 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi“	1,800 „
Eter siarkowy	450 „
Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	220 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 „
* „ techniczna 85/88%	150 „
Karbolineum	29,75 „
Klej kostny	230 „
Klej skórny	250 „
Krezol czysty	128 „
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO_3	95 „
Kwas mrówkowy 80%	235 „
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 „
„ solny 19°/21° Bé	10 „
„ octowy techn. 30%	80 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 zł.
„ rogowa 13/14%N	35 „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ ołowiu	200 „
Oleina	175 „
Oleum 20%	19,24 „
Olej lniany	175 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 „
Smoła preparowana	16,50 „
Saletra amonowa	100 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa 15,5% N_2	28,00 „
*Salmjak raf.	120 „
Siarczan amonu	23,70 „
* Siarczan miedzi	65—75 „
* Siarczek sodu 60/62%	64 „
Soda amonjakalna	25 „
* „ kaustyczna	54 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	155 „
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 „
Toluol czysty	115 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH_3	60 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“. Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPIŃSKI SPÓŁKA AKCYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM“, Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, 5.84-30

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI — Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11